

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, $\frac{1}{2}$ évre 8 frt, $\frac{1}{4}$ évre 3 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, $\frac{1}{2}$ évre 7 frt, $\frac{1}{4}$ évre 3 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 8 kr, minden következőnél 6 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyilttér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDATARSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

A részletes vita.

— Fővárosi levél. —

Budapest, április 16.

(—y) A számok hatalma óriási erőnek bizonyult ezuttal is. A 175 szavazat többség az ellenzékét a képviselőházban a szó legszorosabb értelmében szétzúzta. Soha ilyen részletes tárgyalás egy annyira fontos törvényjavaslatnál! Ha az igazságügyminiszter kívánta volna, a törvényjavaslat ma végleg le lett volna tárgyalható; de ő csupa előzékenységből és kedveskedésből ma rögtön ráállt Apponyi gróf kivánságára, hogy a javaslatnak azon része, mely a válási okok megállapításáról szól, holnapig függőben tartassék, hogy az Apponyi gróf által jelzett módosítások és indítványok addig a képviselők által megfontolás tárgyává tétethessenek.

Sajnos azonban, hogy Apponyinak mai indítványai két olyan dolgot bizonyítottak, amelyek egyikét valóban az ember sohasem képzelhette volna el Apponyi grófról és másika csak megerősítette azt a hitet, amelyet Apponyi az utolsó hetek alatt tanúsított magatartásával magáról felkeltett. Apponyi gróf egészen szolgálatába állott nemcsak az ultramontanizmusnak, hanem egyenesen a katolikus papoknak. Ma t. i. kerülő uton egész jámboran egy oly indítvánnyal lepte meg a házat, mely látszólag meglehetősen egyszerű és még méltányosnak is tartható, de semmi egyebet nem tartalmaz mint azt, hogy kerülő uton behozassék a törvénybe tulajdonképpen a kötelező egyházi megáldása a

házaságoknak. Ő t. i. azt kívánja, hogy abban az esetben, midőn a vőlegény, vagy a menyasszony házastársának megígérte, hogy a polgári kötés után a templomban még egyszer összeadatja magát a pappal és ez a házasság ezt akárminő okból megtagadja, ez bontó oknak mondassék ki. Hogy mire való ez, ezt csak az tudja, aki ismeri azt az állandó oda-furakodását a papoknak a családi élet-hez épen olyan momentumokban, amikor az egyének legfogékonyabbak a papi besugások iránt. Mondanunk sem kell, hogy az ilyennek elfogadása teljesen lehetetlen s alig képzelhető, hogy a képviselőháznak csak egy kis része is reáálljon.

Második indítványa, mely szintén teljesen ultramontán izü, még azt is bizonyítja, hogy ő tényleg a törvényjavaslatot el sem olvasta, sőt mi több, az ő állandó besugója: Sággy tanár ur szintén nem olvasta el a törvényjavaslatot, mert másként lehetetlenség elképzelni, hogy előálljon avval a kivánsággal, hogy abban az esetben, ha valakinek házastársa holtá nyilvánított és ez az egyén újra házasságot kötven, a holtá nyilvánított házasság előkerül, az utóbbi házasság jóhiszeműsége is meg legyen támadható. Ezen indítványra uem is volt semmi szükség; mert a törvényjavaslatnak egy előbbi szakasza egészen világosan kimondja, hogyha tévedésből történt a házasságkötés, az megtámadható.

Nem kevésbé furcsa Apponyi grófnak azon követelése, hogy házasságtörés esetében a bűnösnek kijelentett fél bizonyos

időn belül, legalább három évig, ne köthessen újra házasságot.

Ez is tetszetősnek látszik, pedig erkölcsi szempontból ez a legveszedelmesebb és legindokolatlanabb. Mert ez a házasság mit fog tenni? Egyszerűen vad-házasságban él és a legjobb esetben, a három év leteltével, megköti a házasságot, de többnyire épen nem ez fog következni, hanem, még ha gyermekek vannak is, egyszerűen nem köti meg a házasságot ennyi idő múlva, pedig nem szabad feltételezni, hogy Apponyi gróf ilyen állapotokat akarna elősegíteni.

A Horvátországra vonatkozó szakasz teljesen meg van állapítva az ellenzékkel. Ez az egyetlen még függőben maradt pont tehát nem fog semmi nehézséget sem gördíteni a sima elintézés elé. Ellenben az uralkodó család tagjainak házasságára vonatkozó intézkedések most már aligha vehetők fel a törvényjavaslatba, mert ez iránt végleges megállapodások a mérvadó tényezők közt nem történhettek meg s így fennmarad az az egyedüli út, hogy erre vonatkozólag egész külön törvény alkottassék, ami tulajdonképpen helyes is, annál is inkább, mert kétségtelen, hogy ezzel összefüggésben Ausztriában hasonló törvényt kellene megalkotni.

BELFÖLD.

A polgári házasság a főrendek előtt.

A polgári házasság részletes tárgyalása előreláthatólag már csütörtökön be lesz fejezve a képviselőházban.

Az „Aradi Közlöny“ tárczája.

A kuzinom problémája.

A kuzinom nagyon kedves kis lány. Tulvan a bakfi éveken, most lép a nagy leányság küszöbére. Nem akarok reklámot csinálni neki, de a szeme pompás: félig ijedős, félig betyárosan hamis, egészben véve különösen alkalmas arra, hogy lelkes joghallgatók és ifjú hadnagyok szívére megbabonázza.

De szegényke nem bízik magában, a szemében, hullámos gesztenyeszín hajában; lelkét aggodalmas kételyek fogják el, ha a jövődön töpreng s arra gondol, hogy neki formálisan meg kellene hódítani egy most még ismeretlen urat, aki azután majd a férje legyen.

A levelekből, amelyeket hozzám írt, egy habozó lélek mérhetetlen boldogtalansága sóhajtozik; szinte látom a kis kuzint, mint néz rám az ő ijedős szemével esdőleg, mint a vízben fuldokló, hogy adjak neki aranyat érő okos tanácsokat. Mert okos lány s gondos előrelátással készül a nagy hódító hadjáratra. Fürkészve keres mintaképeket, de kételkedve áll a sok között: nem tudja, melyiket válassza, melyik után induljon?

Tudós leány legyen, aki mélyreható alapos képzettségével ejtse bámolatba a férfiakat? Vagy henczegő jukkeres tempóban fraternalizáljon velük s úgy tegyen, mintha semmibe se venné őket? Avagy játssza azt a könnyen piruló szende teremest, akit Dugonics András száz év előtti regényeiből oly igen kedvelnek némely istenes jámborok?

Ideális legyen vagy realis? Vagy mind a kettő? Ertsen a konyhához, a birsalma befőtthöz s e mellett figyelemmel kísérje a tudományos Akadémia tagválasztási mozgalmait? Tudjon-e vasalni, kézimunkálni, várnai s közben tájékozva legyen a honi és külföldi szellemi élet újabb és újabb mozzanatairól? Zseniális tehetséget áruljon el a kofákkal való alkuvásiban s pontosan ott legyen minden matinén és koncerten? — Szóval: mit csináljon és hogyan? Milyen legyen a viselkedése, modora, gondolkodása, érzülete?

Ime, ide jutottunk. Egy fiatal 17 éves leány nem leli fel a biztosságot önmagában. Szeretne birni a Küry kedvességével, a Komáromy hangjával, a Csáky grófnó finom műveltségével, és a Pálmai Ilka puítottos eleganciájával. Szeretne birni a nő minden vonzóerejével, kész lovagolni, biciklizni, tudományos műveket tanulmányozni, ha kell pezsgő-

zik és hajlandó egy apácát feltümulni a szendőségben, ha muszáj.

Es végső kétségbeesésében — miután már úgy látszik, az anyjában és a barátnőiben sem bizik — egy fiu barátjához fordul és tanácsot kér: milyen legyen ő?

Hát higgye meg, kedves kuzin, én még soha nem gondoltam arra, hogy egy leányt csupán azért fogok megszeretni, mert a fény terjedési sebességét matematikai alapon pontosan ki tudja számítani. Sőt azt gondolom, hogy ha az a mélyen tisztelt hölgy, akinek ábrándos szemébe esetleg bele fogok közmásodni, majd egyszer azt találja kérdezni tőlem, hogy „eigentlich“ ki is volt az a Kosuth Lajos: még ezért nem fogok kiábrándulni belőle.

Nyugodjék csak meg kis kuzin, s legyenek nyugodtak azok a sokak mind, akik ép úgy gondolkoznak, mint ő, s akik ép úgy nem tudják már, hogy mihez fogjanak: a férfiak mind bolondok, akiknek minden elragadó és páratlanul nagyszerű, amit az ideáljuk tesz. Ideállá pedig a lányok legtöbbször nem tudományos készütségük vagy viselkedésük ilyen-olyansága által lesznek, hanem egyszerűen a Gondviselés úgy rendezte be, hogy egy pillantás, egy mosoly, egy kaczer hajrúrt

A polgári házasság

törvényjavaslatának részleteit most tárgyalja a képviselőház. E nagyfontosságú tárgyalásokról az „Aradi Közlöny“ minden nap kimerítő távirati tudósítást hoz. Lapunkra elő lehet fizetni bármely naptól, egy óra helyben 1 frt, vidékre 1 frt 20 kr-ával.

Szilágyi Dezső igazságügyminiszter testvéröccsének, Szilágyi Ete egyetemi professzornak elhalálozása következtében Kolozsvárra utazott s így nem lehet jelen a Háznak mai ülésén. Helyette Erdély igazságügyi államtitkár s a mennyiben szükségesnek mutatkoznék, a minisztérium valamelyik tagja fogja a törvényjavaslat hátralevő részét a Ház előtt képviselni.

A javaslatot a főrendiház már a jövő héten megkaphatja s óhajthatja, hogy megiskapja.

A főrendiházban a hangulat az utóbbi időben átosapott az egyházpolitikai reformok javára. A főrendek nem kívánják a javaslatot, melyet most már a nemzeti közszellem támogat, további vizsály tárgyává tenni. — Komoly nehézségeket alig fognak emelni s így kilátás van arra, hogy a polgári házasságot az országgyűlésnek mind a két háza megannyáriszűnetelött letárgyalja és elfogadja.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —
Budapest, április 17.

Kezdeté d. e. 10 órakor.

Elnök: Bánffy Dezső báró.

Jegyzők: Molnár, Eszterházy Kálmán, Papp Elek.

A kormány részéről jelen vannak: Wekerle Sándor miniszterelnök, Lukács, Bethlen, Jozsipovich.

Hitelesítették a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Elnök jelenti, hogy Horváth Lajos bíráló bizottsági tagságáról lemond.

Egyben jelenti azt is, hogy az igazságügyminisztert Erdélyi Sándor államtitkár fogja helyettesíteni.

Tudomásul vették.

A kötelező polgári házasság.

Veszter Imre a 73. §-nál kijelenti, hogy nem ért egyet azzal az intenczióval, amely csak a bebizonyított vétkességet ismeri el bontó oknak, mert így praemiumot és privilegiumot teremünk a vétkesség, nevezetesen a házasságtörés számára. Hozzájárul ahhoz, hogy az V. fejezet átdolgozás végett visszautasítsák a jogügyi bizottsághoz, de nem oly irányban mint ahogy azt Apponyi gróf contemplálta, hanem amint azt ő kifejtette, s ily értelemben határozati javaslatot ad be, t. i. hogy kölcsönös megegyezés alapján is mondassék ki a válás.

vagy egy pikáns gödröske az arczon izgalomba hozza az ilyen gyerekségekért örülten lelkesedő férfi sziveket.

Lehet — ámbár nem hiszem — hogy maga: kis kuzin az első bálján csalódnai fog s a II. négyes előtti turon nem fog megjelenni az a világ legszebb embere, akiről addig behunyt szemmel ezerszer álmódzik. És meg lehet, hogy mikor egy esős péntek délután unatkozva és világgyűlölő hangulatban fog ülni az ablak mellett, dühös elkeseredéssel bámulva ki a szürke világba: egy ur az utczáról, aki félig el van merülve a sárban, teljesen el fog merülni a kuzin bánatosa, szép szemében.

Az az ur egy pillanatra meg fog állni, egy sötét sejtelem azt sugván neki, hogy ez a bánatos tekintet neki szól, magácska pedig nevetni fog azon, hogy az az ur milyen ostobán tartja az esernyőjét.

Ez a mosoly rábirja majd azt az urat, hogy azontul minden délután ott csavarogjon az ablak alatt; az én kuzinom pedig két hét múlva ezt fogja írni a naplójába: „Gyűlölöm ezt a tolakodó embert. Ma megint erre járt s majd beütötte a fejével az ablakot, úgy rám nézett. Hanem csinos nyakkendője volt már megint a semmirekellőnek.” Ujabb két hét múlva pedig: „Kovályoghy ur egyre kedvesebben szemtelen kezd lenni. Ma már végre

Teleszky István előadó az erkölcsi jogrend biztos alapszabályait s a házasság intézményének szilárdaságát és állandóságát tartva szem előtt, arra kéri a házat, hogy Veszter indítványát mellőzve, fogadja el a fejezetet eredeti szövegezésben. Ugy a Veszter mint az Apponyi indítványa két szélsőséget képvisel, melyekkel szemben az eredeti szövegezés a leghelyesebb középutat képezi, s ezért Apponyi javaslatát sem fogadhatja el. (Helyeslés jobbfelől.)

Apponyi Albert gróf köszönettel van Teleszky iránt, mert megkönnyítette az ő helyzetét. Egyben konstatálja, hogy Veszter álláspontját, mely az övétől, meg a javaslatától is távolabb áll, még kevésbé oszthatja. A holtta nyilvánításról nem beszél, mert arra nézve megnyugtató választ kapott. A hűtlen elhagyásra nézve azonban nem kielégítő, hogy a válópörök amugy is elhúzódnak éveken át és így ezek a házastársak már eo ipso nem léphetnek új házasságra. Ami az egyházi házasságkötés megtagadását illeti, ezt elvi szempontból nem akarják bontó oknak felvenni. Ezt nem érti. Mereven a juridica logikájának szempontjából lemondani arról, hogy az utolsó pillanatban a pap érvényesen adhasson össze feleket, ez nem helyes álláspont. Mivel azonban látja, hogy módosításai elfogadásra nem számíthatnak, az egyes szakaszoknál módosítást nem fog benyújtani. (Helyeslés balfelől.)

Wekerle Sándor miniszterelnök a maga részéről is hozzá akar szólni a kérdéshez. Veszter álláspontjára a házasság erkölcsi értékére való tekintettel nem helyezkedhetik. De épen ez az ok tartja őt távol Apponyi álláspontjától is. Mire vezetne az, ha évekre megakadályoznák a házasságtörők egyesülését. Azoknak az illető családoknak az a szükségtelen megigázása erkölcsében is megtámadja az illetőket, holott pedig épen annak kell lennie a céljának, hogy az erkölcsében megsértett társadalom szempontjából az erkölcsi egyensúly ismét helyreálljon. Ezekre szabott korlátokkal pedig azt az egyensúlyt helyreállítani aligha lehet. (Helyeslés jobbfelől.)

A vitát bezárták.

Veszter Imre előre tudja azt, hogy az ő módosítványa novelláris uton úgy is előbb-utóbb szabályoztatni fog, indítványát visszavonja. (Helyeslés jobbfelől.)

A szakaszt megszavazták.

A 147-ik §-nál felszólalt

Teleszky István előadó a horvát kérdésben támasztott aggodalmakkal szemben új szöveget ajánl. (Elnök helyeslés jobbfelől.)

Horánszky Nándor felvilágosítást kér a hozzánk átnyuló horvát megyék hiveire és a viszont főnforgó állapotokra?

Teleszky megnyugtató felvilágosítást adott. Ezzel a javaslatot részleteiben is letárgyalták. (Zajos, hosszas, lelkesült éljenzés.)

Budapest, április 17. (Saját tudósítónk távirata.) A képviselőházi ülés további folyamáról tudósítónk a következőket sürgönyzi:

köszönni is mert a kis gyáva, amit persze hidegen viszonztam. Hatszor nézett vissza.” Egy hónap múlva pedig, tán mondanom sem kell, be fogják vallani egymásnak örök szerelmüket . . . s én kérdem, miféle tudomány kellett ehhez.

Higgye el édes kuzin, az teljesen mindegy, hogy viselkedik. Tegyen úgy, ahogy csak legjobban esik. Ne adjon semmit a mama intéseire, a tanító irányu tárczákra és a heti lapokban „Leányaink jövője” és „A helyes nőnevelés alapelvei” czim alatt megjelenő üres fecsegésekre. Tegyen úgy és azt, ahogy és amit akar, hiszen egy fiatal leánynak — ha még hozzá szép is — olyan jól áll minden.

Tartson zsurokat, ha öröme telik benne és kis kutyust, ha kedve van hozzá; hordjon exotikus kalapokat, tegezödjék a fiu barátaival s ha úgy tetszik, akár füttyöljön is.

Az élet rövid, a férj pedig szükséges; ennek a nélkülözhetlen fényűzési cikknek megszerzéséhez fel kell használni minden módot és eszközt. A mi mamáink sem tettek másképp: csakhogy az ő idejükben még elég volt, ha a fiatal emberre egy ábrándos pillantást vetettek, — ma már füttyölni kell nekik.

LEANDER.

Holnap a polgári házasság harmadszori felolvasása, a módosított mezőrendőrségi törvényjavaslat és több apró javaslat tárgyalása lesz.

Megyei közügyek.

Alispáni jelentés.

— A múlt negyedévről. —
(Vége.)

A vármegyei közkórház betegforgalmi adatai a következők:

Az előző év végén gyógykezelés alatt maradt 182 beteg. Az 1894 évi I-ső negyedében felvétellett 677 beteg. Apólas alatt állott tehát 859 beteg. Ebből: gyógyultan távozott 505 beteg, javulva 91 beteg, gyógyulatlan 11 beteg, meghalt 77 beteg.

E szerint az évnegyed végén apólas alatt maradt 175 beteg.

Az elhaltak közül 4 haldokolva hozatott be a kórházba, tehát számítás alá csak 78 halálozás eshetik, s ez 855 apólttal szemben 85%-ot képvisel. Az apóltak között 339 aradmegyei, 450 más törvényhatóságokbeli, 29 a monarchia más országaibeli s 1 külföldi illetőségű volt. A közkórház pénzforgalmi adatai tekintetében jelentem, hogy: az előző évnegyed végén volt maradvány 5551 frt 11 kr. a folyó év I-ső negyedébeni bevétel 11116 frt 10 kr. Összesen 16667 frt 21 kr. kiadások az évnegyed alatt 6178 frt 75 kr. maradvány az évnegyed végén 10488 frt 45 kr.

Az állategészségügy állapota teljesen kielégítő volt, s járványos vagy ragadós állat betegségek alig egy-két helyen és a lehető legmérsékeltbb kiterjedésben uralgottak.

Járványosan uralgott: Gyarmatán a sertés orbáncz, de csupán nyolcz betegedési esettel, a Borosjenőhöz tartozó Baráka tauyán ugyancsak a sertés orbáncz 11 betegedési esettel. Szörványosan előfordult a ragadós állat betegségek közül: A lépfene Borosbesben, egy szarvas marha elhullásával; a veszettség O-Paulison két, Csermón egy eb kiirtásával, melyek is egy-egy embert megmarván, ezek a Högyes-féle gyógyintézetbe felszállítottak; a takonykór Kisjenőn és Kurticsón 1—1 darab ló kiirtásával, a rüh Morodán 2, Gyarmatán, Borosjenőben, M. Pécskán, Mikalakan és F. N. Iratoson 1—1 ló megbetegedésével. Ugyancsak egy-egy veszett eb kiirtatott anélkül, hogy valakit megmart volna Mikalakan, Sepsősen és kettő Radnán.

A törvényhatósági hivatalok ügyforgalmi adatai a következők: a) A központban az alispáni hivatalnál: az előző évnegyed végén hátrányban maradt 329 darab, 1894. év I-ső évnegyedében befolyt rendes közigazgatási 6442 drb., kihágási 50 drb. közigazgatási bizottsági 542 darab, közigazgatási erdészeti bizottsági 135 darab, összesen 7498 darab. Ebből az évnegyed folyamán elintéztetett 7120 darab. Maradt az évnegyed végén hátralek 378 ügydarab. Ezen hátralekban azonban a törvényhatósági bizottság április havi közgyűlésére fenntartott ügydarabok is bennfoglaltatnak.

Ezen kívül a főszámvevő által elintéztetett még a vármegyei hazi pénztár, valamint az összes alapok és alapítványok 1893. évi számadása.

A letéti pénztárnál: bevétel: 891,986 frt 87 kr, kiadás: 736,534 frt 27 kr, maradvány 155,452 frt 60 kr.

A fegyelmi ügyek tekintetében a tekintetes törvényhatósági közgyűlés meghagyása értelmében van szerencsém jelenteni, hogy:

Az évnegyed folyamán 20 fegyelmi ügy állott tárgyalás alatt, melyek közül 2, az illetők lemondása folytán abban hagyatott, s 1 a főszolgabírói határozattal érdemileg elintéztetett, a többiek közül pedig 1, teljesen befejezett ügy hivatalomnál érdemleges határozat hozatal alatt áll, 2-ben a tiszti ügyész indítványra a vádlott előjárásági tagok nyilatkozata váratik be, 3 indítványtétel végett a tiszti ügyésznél van, 11-ben pedig még a vizsgálat folyik.

Ezekon kívül előfordult 6 rendbirságolási eset, melyek közül 4 a főszolgabírák által, 2 pedig általam rovatott ki.

A hadkiépzítési ügyeket illetőleg jelenthetem, hogy a folyó évi fősorozások nagyobbára megejtettek, és pedig az előző évi lényegesen nagyobb hadképességi eredménnyel. A távol maradt és teljesen ismeretlen hadkötelesek puhatolására a szokásos bizottságok

minden községben megalakulván, működésüket több kevesebb sikerrel folytatják.

A törvényhatósági utak és hidak állapota kielégítő.

A törvényhatósági utadó alap álladéka a következő: hiány a múlt év végével 3739 frt 92 $\frac{1}{2}$ kr, az évnegyed alatt befolyt 21386 frt 50 kr, kiadatott 36784 frt 62 kr, maradvány 19138 frt 04 és fél kr.

Az ipartanonczok száma vármegyénkben összesen 686 a kik az ipartanoncz iskolát s illetve ismétlő vagy esti iskolákat szorgalmasan látogatják.

A vármegye gazdasági viszonyai rendesek, s a lakosságnak létfenntartási körülményei a ezek között a munkások helyzete is megnyugtató.

E pontnál helyén levőnek találok megemlékezni, a vármegyei törvényhatóság támogatása mellett alakult aradmegyei hitel-egylet mint szövetkezet működése felől is.

Ezen szövetkezet, melynek ügykezelését és hitelműveleteinek érvényesítését az aradcsanádi gazdasági takarékpénztár kezeli, keletkezése idejétől kezdve a múlt 1893. év végéig, a vármegye különböző községeiben alakult önszegélyző egyletek és ezek útján a vármegyebeli lakosság részére 714,744 frt 12 kr, erejéig nyújtott kölcsönöket, melyekből 674,166 frt 12 kr, 1893. év végéig visszafizetve lett, 1893. év végén fennáll 40,578 frt 0 kr.

A hitelegylet tartalék alapja 2128 frt 70 kr, — a 6 évi fennállás alatt felmerült költségeinek összege 168 frt 57 kr. — E költség csekélysége, a kezelő pénztárat önzetlenségének, s nevezetesen annak köszönhető, hogy a hitelegylet ügyeit a takarékpénztár egészen díjtalanul kezeli.

Vidéki fiókok illetve önszegélyző egyletek mint szövetkezetek Székudvar, Radna, Kurtics, Apatelek, Csermő, Borossebes és Petris községekben működnek. — Midőn ezen adatokat jelentésemben kiemeltém volna, azt hiszem, hogy a szövetkezet, melynek térfoglalása a vidéki önszegélyző egyletek keletkezésétől feltételeztetik, — ez utóbbiak csekély száma és így működési körének korlátolt volta mellett is, hasznos szolgálatokat tett, a midőn több mint 700,000 frtnyi hitel közvetítése útján, a vármegyei lakosságot az uzsora-kölcsönöktől megmenteni segélte. — Végre

Kegyelettel jelenteni kívántam még, hogy dicsőült nagy hazánkfianak Kossuth Lajosnak múlt márczius hó 20-án történt elhunyna alkalmából, az országosan nyilatkozott méltó gyásznak vármegyénk részéről is kifejezést adandó, a családhoz, a halál-eset első hírére részvét-sürgönyt intéztem, a dicsőült halott ravatalára pedig vármegyénk nevében gyászkoszort tettem, — másfelől pedig ugy Budapesten a temetésen, mint az Aradon rendezett gyászünnepeken, a tisztviselői kar és a törvényhatósági bizottság több tagjából állott küldöttséggel részt vettem. — Midőn ezt jelenteném, kérem egyszersmind, hogy ezt a boldogult nagy hazánkfia dicső emléke iránti méltó kegyelettel tudomásul venni, a kegyeletes részvétét a közgyűlés jegyzőkönyvében is kifejezésre juttatni méltóztassék.

Aradon 1894. évi április hó 13-án.

SZATHMÁRY GYULA,
alispán.

KÜLFÖLD.

A jezsuiták Németországban.

A birodalmi gyűlés tegnapi ülésén Hompesch indítványát tárgyalták a jezsuitatörvény eltörlése iránt. Hompesch kifejti, hogy amaz aggodalom, hogy az indítvány elfogadása veszélyezteti a vallásos békét indokolatlan Jelenleg Németországban nem nélkülözhető a szerzetek működését. A jezsuita-rend előmozdítja a jó erkölcsös és szembeszáll a felforgató pártokkal. A pápári jog szintén követeli, hogy eltörléssék a jezsuita-törvény, mely annyira bántja a katolikusokat, a birodalomnak a legcsekélyebb hasznát nem hajt és méltatlan egy nagy hatalmas birodalomhoz. (Élénk helyeslés a centrumban.)

Liebknacht jelenti, hogy a szociáldemokraták, nem ugyan a kat. egyház iránti szeretetből, az indítvány elfogadása mellett

fognak szavazni. A szociáldemokraták nem félnek a jezsuitáktól. Ha szembe akarnak szállni a jezsuitákkal, úgy válasszák el az egyházat az államtól és az iskolától és tegyék a vallást magánügygé, és akkor győzni fog a józan ész.

Maguardoens javaslatára az egész indítvány felett névszerint szavaznak. A ház az indítványt 168 szavazattal 145 ellenében elfogadta.

Mellette szavaztak a centrumpart, a lengyelek, a szociáldemokraták, az elzásziak a délnémet néppárt Kercher és Schweid képviselők kivételével, továbbá a parasztszövetség tagjai és a szabadelvű párt nagy része.

Ellene szavaztak a nemzeti szabadelvűek, a konzervatívok és a birodalmi párt, továbbá az egyesült szabadelvűek Barth kivételével, a szabadelvű néppártból Langerhans, Richter, Ritter, Ancker, Böhm és Herzog, Werner és Böckel antiszemitaik nem szavaztak. Az indítványra vonatkozólag benyújtott kérvények annak elfogadása által tárgytalanokká váltak.

IDŐJÁRÁS.

Légneműs: reggel 7 órakor 785.1 milliméter, délután 2 órakor 782.8 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor C° + 11.0, délután 2 órakor C° + 18.9. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor DK. 7, délután 2 órakor DK. 7. Felhőzet: reggel derült, délután derült. Csapadék az aróbi 24 órában: 0 milliméter.

IDŐJÓSLÁS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Április 18. —

Enyhe. — Délén csapadék. — Nyugaton csapadék.

Két kis történet.

I. Nem válik.

Ó nagysága fájlalta az idegeit.

A férj udvarias ember lévén, ó nagyságát elküldte valamelyik stájer hidegvíz gyógyintézetbe, ahol ó nagysága fölvidult, balssamosnak találta a levegőt, színesnek a világot s nem tartotta tola-kodóknak azokat a monoklis urakat, a kik a hegyoldal egyik-másik kapaszkodóján igen előzékenyen segítettek föl, sőt még a fürdő szobája ablakán keresztül is megkérdezték, hová lesz a legujabb kirándulás?

Ó nagysága megerősödött idegekkel, üdén, megfrissülten jött haza a sokáig magára hagyott szalmával s vegy-férjhez.

A megfrissült asszonyka azonban hidegebbnek találta a családi fészket, mint egy 16 fokos vízzel telt fürdőkádat.

A férj nem volt található sehol.

Biz az elpárolgott, el egészen a merikába, vagy talán még messzebbre, azt se tudni hová.

Mint hogy pedig egy megfrissült menyecske nem lehet örökké egy Amerikában, vagy Ausztráliában élő férjnek a szalmaözvegye: hűtlen elhagyás czimén válópört indított a férje ellen.

A válókeresetet azonban nem lehetett kézbesíteni s így az ismeretlen tartzkodású férj ur részére ügygondnokot nevezett ki az aradi törvényszék.

Az ügygondnok urnak — egy föltétlenül ifjú aradi prókátor, — természetesen az a kötelessége, hogy a távollévő férj érdekeit védje.

A békéltetési stádiumig jutott a válópört.

A csinos kis menyecske — a környék egyik városkájából — pontosan megjelent a törvényszék előtt, ahol remek angora boája, ragyogó szemei, csucsi piros ajkai élénk feltűnést keltettek.

Ekkor a bíró fölhiatta a feleket; a kis menyecskét és az ügygondnokot (a fiatal prókátort), hogy béküljenek ki.

Az ügygondnok ur végig nézett a menyecskén, megvillantak a szemei és kijelentette:

— En nem válok.

— En sem — volt a válasz.

Ha valaki kíváncsi az ügygondnok ur nevére: kérdezze meg a törvényszéki bírót, s tudja.

II. Föltámadt fiskális.

Ugy történt, hogy egyik aradi ügyvéd lakást cserélt.

Természetesen akadt kollega, akinek érdeké-

ben — bizonyára tudta nélkül — a fiskális ur elhagyott lakásának ajtajához állandóan odaköltözött egy veres képu rezes orru ur.

Ez az ur posztján arra a meggyőződésre jutott, hogy a lakást cserélő fiskálisnak meglehetősen klienturája van. Oly sok polgártárs kereste a fiskális urat, aki hol katona háromszilaggal, hol meg osivil ur, hogy szinte majdnem megirigyelte.

A veres ur aztán felvilágosította a falusi polgártársakat arról, hogy a lakást cserélő fiskális, Isten nyugasztalja szegényt — meghalt, hanem a jánlhatja helyette X. Y. ügyvéd urat.

Történt aztán, hogy az aradi polgári törvénykezés házában egy atyafi isszonyu lármát csapott, letérdelt, keresztet hányt magára, v. r. te a könyökét a falhoz, hogy vajjon él e, s mikor meggyőződött könyöke sajgásáról, imádkozott s lelkét Istennek ajánlotta mondván:

— Elvész a világ, föltámadnak a holtak. Itt az ítélet! — és reszket e mutatott az ügyvédre, aki igen vigán lejtett a kasszinó felé.

HIREK.

Április 18. Szerda. Róm. kath. naptár: Apollonia. — Protestáns naptár: Apollonia. — Görög-keleti naptár (április 6.): Entik. — A nap két 4 óra 53 perczkor, nyugasik 6 óra 35 perczkor.

Szabadságharczi emléktárgyak országos múzeuma (színházépület. II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 és délután 2—5 óráig. Bemutet díjtalan.

Kölcsey-Könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 3—4-ig és pénteken 1—2-ig. Helység: Polgári iskola. Földszint.

Április 19. Aradmegye tavaszi évnegyedes közgyűlése, délelőtt 9 órakor.

Május 6. Az aradcsanádi egyesült vasutak közgyűlése, délelőtt 11 órakor.

— Személyi hír. Bulcsi Jankó Lajos tábornok, lovassági dandárparancsnok tegnap Aradon időzött.

— Az alföldi tranzverzális állami közut figye ismét egy lépéssel közelebb jutott a megvalósuláshoz. A kereskedelemügyi miniszter elrendelte e közut közigazgatási bejárását s annak foganatosításával Abonyi Emil min. tanácsos vezetése alatt Landau Gusztáv min. tanácsost és Hartig Sándor műszaki tanácsost bizta meg, kikhez az érdekelt törvényhatóságok és városok küldötteti csatlakoznak. — A 301 km. hosszú nagy műut bejárása e hó 16-án Baján veszi kezdetét s e hó 28-án Erdőhegyen — hol a tervezett műut a debreczen-fehértemplom állami közutba ágazik — fog végződni. A miniszteriumi bizottság tagjai már Bajára utaztak. Az alföldi körös-tisza-marosközi részének egyik főforgalmi vonalát tevő nagy műut a következő főbb pontokat érintendi: Baját, Halast, Majsát, Félegyházát, Csongrádot, Szentest, Kun-Szent-Mártont, Szarvast, Békést, Békés-Gyulát és Erdőhegyet s három milliót meghaladó összköltséggel remélhetőleg már a millennárius évfordulóra ki fog építtetni.

— Aradmegye állandó választmánya tegnap délután Fábrián László főispán elnöklése alatt ülést tartott, melyen a csütörtöki évnegyedes megyei közgyűlés tárgysorozatát készítették elő.

— A kurticsi jegyzőválasztás. A Botta Dóme, volt kurticsi jegyző lemondása folytán megüresedett jegyzői állásra a választást ma délelőtt 9 órakor fogják megejteni Ortutay Gyula központi főszolgabíró vezetése mellett a kurticsi községében. A megüresedett állásra a következők pályáztak: Jáki Tóth Pál, Barb Efrem, Zahariás Arpád, Szerény Viktor, Goldis János, Tabajdi Gyula, Pató Béla, Kurszky Iván, Vasóczy Ferencz, Kalmár Sándor, Kovacsócs György, Balogh János, Magyar Mihály, Almási Alajos, Szerény Sándor, Zaránd Gyula, Machi-Ardelán Demeter, Knauer József. A választás eredménye elé élénk érdeklődéssel nézünk, mert kívánatos, hogy Kurtics község hazafias szellemű jegyzőt válasszon.

— Földmives iskola Orosházán. Az orosházi polgári iskolát a földmívelési miniszter gazdasági székkel akarja kiegészíteni. A miniszter megbízásából Magyar Kázmér kincstári intéző Orosházán járt, hogy ez irányban a helyszínen szerzett tanulmányok alapján tegyen javaslatot. Az alföldi vidéken tényleg elkélne néhány földmives iskola; magában Békésvármegyében kellene legalább kettő-három.

— Szünik a difteritis. Arad város tisztviselői hivatala összeállította a difteritisjárványok április első feléről szóló kimutatását, amelyből örömmel konstatáljuk, hogy egész Aradon csak négy difteritisbeteg áll gyógykezelés alatt.

— Vihar a szomszédban. Temesvárról értesítenek bennünket, hogy ott orkán szelel a vihar dühöng, amely a szép, fiatal fákat derékban törte ketté, vagy pedig tövestől csavarta ki a földből. No de ilyen állapotok halálára inkább megelégszünk a magunk sorsával, mert itt csak az utozán járókélók nyelik a port mázsaszámra.

— Tanképesítők az állami tanítóképzőben. Az aradi állami tanítóképző intézetben az idei tanképesítők írásbeli része május hó 21-én veszi kezdetét és tart négy napon át. A IV-ik osztály vizsgája 8 nappal előbb lesz. A szóbeli tanképesítő pedig június hó 17-én kezdődik és 23-án fejeződik be. Az idén körülbelül 22 növendék tesz képesítőt.

— A lóosztályozás eredménye. Az Aradon Institúris Kálmán főjegyző elnöke alatt működött vegyes bizottság befejezte a lóosztályozást. Osztályoztatott 716 ló. Ebből hálás 162, a tűzértséghez bevált 209 és a vonatcsapatokhoz alkalmas 345 ló.

— Az aradi polgári takarékpénztár mai igazgatósági ülésében az elnök dr. Műlek Lajos bejelentette, hogy Pálla Mór a zintézet vezértitkára távozási szándékát megváltoztatta és a takarékpénztár vezetését ismét átvette. Valamint az igazgatóság tagjai, úgy mi is örömmel üdvözljük a vezértitkár ezen elhatározását, mert az intézeti ügyek buzgó felkarolásával a vezértitkár nemcsak a részvényeseket, hanem a nagy közönséget is elismerésre kötelezte.

— Menekülés a halálba. Józsa helyről a következő tudósítást vettük: Lita Mészky József odavál lakos már régebb óta gyógyíthatatlan betegségben szenvedett. Kinjai megrontották nappalait és elvetették nyugalmát éjjeleik. Szegény ember végre arra határozta magát, hogy a halálba fut kinos szenvedése elől. Végre hogy megfogamzott benne tökéletesen a szándék, előbb ivott, aztán hazament és a konyhában magára lőtt revolveréből. A lövére kis leánya kifutott, hanem már csak az élet végtaságában hörgő atyját látta. Azután meg is halt. — Most már megszűntek kinjai örökre.

— Kossuth Ferenc szalontai földbirtokos. Bereck Imréné szül. Bajó Julianna és Bajó Lajos szalontai földbirtokosok a szalontai határban lévő 20 holdnyi birtokukat Kossuth Ferenc nevére iratták át, hogy Kossuth Ferenc választó és választható lehessen. Lukács Gyula szalontai képviselő kijelentette, hogy amely napon Kossuth Ferenc választó választható lesz, az nap lemond mandátumáról. Az átíratási okmányt Kossuth Ferenc már megkapta.

— Ösmagyar temető Szegzárdon. Wosinszky Mór, Szegzárd új plebánosa, ki csak most husvétkor foglalta el állását, s kit az ország mint hírneves régész ismer, a héten ásatásokat eszközölt Szegzárd szőlőhegyeiben s az u. n. Porkoláb-völgyben megépe eredményekre jutott. 8 napi ásatás után ugyanis ösmagyar sírokat bukkan, s eddig 26 sírt ásatott ki, melyekben a csontvázaikon kívül gyöngyöket, edényeket, csákókat, nyakérmeket, töröket, lándzsákat talált. A lelet érdekességét különösen emeli az, hogy egyúttal ugyanezen a helyen a híres római utnak egy darabját is felfedezte, a mi annál inkább

nevezetes, mert eddig azt hitték, hogy az aquincumi-ut a Duna mellett s nem a szegzárdi hegyeken vezetett keresztül. De még egy régi templom alapfalaira is bukkan, melynek építéséhez a római-ut tégláit használták volt. Wosinszky már most nagyobb erővel fog az érdekes és fényes eredményeket igéző ásatások folytatásához.

— Letartóztatott takarékpénztári igazgató. A nagy kiskindai törvényszék vizsgálóbírója a bukott csákófalvi takarékpénztár igazgatóját, Basch Jánost és pénztárosát, Fuchs Mihályt sikkasztás és csalárd bukás miatt letartóztatta.

— A Vaskapu mellől. Hajdu Gyula, a vaskapui vállalat vezérigazgatója több hónappal ezelőtt szabadságra ment s ujabban elhatározta, hogy a már befejezéséhez közeledő munkálatok vezetését meghagyja végleg Rupcsics György igazgató kezében. Hajdut, ki visszatér az állam szolgálatába, a kereskedelmi miniszter kinevezte első osztályú műszaki tanácsosnak s megbízta a 14 millió költséggel történendő finnei kikötő-építkezések vezetésével. — Az Izias-Tachtalia szakaszon a zuhatagok megszüntetésére szükséges sziklarepesztések szükségessé tették az ott létező hajózási ut ideiglenes áthelyezését, illetőleg új utnak kijelölését. Az új hajózási vonal ki is lett jelölve Wallandt miniszteri tanácsos jelenlétében. A kisebb járatu hajók tehát ezentúl is közvetíthetik a kényes pontokon a közlekedést.

— Domnu miniszter. Lukács Béla kereskedelmi miniszterrel történt, ki a minap lenn járt a nagybecskerek pancsovai vasut megnyitásánál. Midőn Zsigmondháza községében a románokat meglátta, megszólítja a nagy-toráki községi bírót: „Na, hogy vannak megelégedve Magyarországon?” A bíró potrohos hasára mutatva, mondja: „Domnu miniszter, ha „ezt” látja, tudhatja, hogy hogyan élünk mi e szép, áldott Magyarországon”. „Nagyon örülök” szölt a miniszter, s el akart fordulni a román bírótól, ki elébe állva kíváncsian tudakolta: „Domnu miniszter! Mondja csak, hol tanult meg ilyen szépen románul?” „A szép román nyelvet már tíz éves koromban a szép román leányoktól tanultam meg!” válaszolt pajkos mosolygással a miniszter.

— Szilágyi Etele †. A magyar tudományos világot csapás csapás után éri. Alig hogy eltemették egyik jeles tudósunkat, Szabó József tanárt, tudományos életünket már ismét érzékeny veszteség érte. Szilágyi Etele dr., a természet tanára a kolozsvári egyetemen, Szilágyi Dezső igazságügyminiszter fivére, — mint tegnapi számunkban távirataink között tudattuk — tüdővészben meghalt. Az elhunyt, mint szakember, nagy tekintélynek örvendett. Jó hírneve messze túlterjedt a határokon s mindenütt tisztelettel és megbecsülve beszéltek tudományáról és ügyességéről. A kolozsvári egyetemen már hosszabb idő óta tanárkodott, működésével kivívta tanítványai és a gyógyulást kereső nagy közönség szeretetét és bizalmát. Most, hogy Schulek tanár betegségével a budapesti egyetemen a szemészeti tanszék üresedésben van, szó volt róla, hogy őt hívják meg a tanszékre. Szilágyi Dezső igazságügyminiszter tegnapelőtt este 9 órakor Kolozsvárra utazott.

— A lelkiismeret hatalma. Különös módon került vissza egy ezres bankó a bécsi államadóssági pénztárba. Egy pap jelent meg az államadóssági pénztár helyiségében s ott ezer forintot fizetett, mondván, hogy néhány hónappal ezelőtt egy ezressel többet adott ki a pénztáros az egyik félnek. Az illető az ezrest három hónapig magánál tartotta. E miatt azután lelkiismeretét érzett s meggyonta bűnét a papnak. Arra kérte, egyszersmind a papot, hogy az ezer forintot, amelyet neki átadott, fizesse vissza az államadóssági pénztárnak. Ennek a megbízásnak tett eleget a pap, de természetesen a becsületea gyónó nevét nem árulta el.

— Különlegességi szivarfajok kivonása a forgalomból. A szivar-speczialitásoknak mindinkább szaporodó barátaik nélkülözni lesznek kénytelenek ezentúl a különlegességi szivar-

fajoknak egész sorozatát. A pénzügyminiszter ugyanis a tolyó hónappal több szivarfajt véglegesen kivont a forgalomból. Ezek a különlegességi szivarfajok a következők: Regalia de la Reine, Princesses, Elegantes Flor, Prensados Flor, Cilindrados, Tom Poon, Sport, Vevei Especial és Virginia Especial.

— Rejtélyes gyilkosság. Bogyszlón, a hét egyik reggelén elindult a 15 éves Bereka Lidi, egy ottani tehetős polgárember leánya a tolnai piacra tojással és tejjel. A szülők délelőtt aggódva várták vissza leányukat, mert máskor mindig jó korán megszo-kott érkezni. Elébe mentek tehát Tolna felé, de rémületükre a révészről, ki a leányt jól ismerte, arról értesültek, hogy az ma nem kelt át a réven. Vissza fordultak tehát s keresték az egész uton mindenfelé. Három órai kétségbeesztő keresés után végre megtalálták a szerencsétlen öszszekarmolt s véresre vert holttestét a közeli erdőben. A leány állatias szenvedélynek esett áldozatul. A holttest mellett egy bajuszpedrő skatulyát s néhány vasláncszemet találtak. A tettest még nem lehetett kinyomozni. Az eset nagy izgatottságban tartja a község lakosságát.

— A püspök ablakai. A váci fiatalság felbuzdulva a budapesti tüntetéseken, szintén megpróbálkozott az utcai manővrozással és bezárta az ablakokat ott, ahol fekete zászlót kitűsni elmulasztottak. Ezt Schuster Konstantin váci püspöknél is megpróbálták, hanem innen a püspök huszárya vaklövészekkel megugrasztotta őket. A betört ablakokat azóta mindenütt bemetszeték, csak a püspök két ablaka maradt bezárva. Mikor megkérdezte őt egyik ismerőse es iránt, arra azt felelte:

— Míg én váci püspök leszek, nem engedem megcsinálni az ablakaimat, hadd legyen egy emlékem, miként bannak némely váciak jötevéjükkal.

— Ruhátolvaj. Pántye Alexa kurtakéri lakos szobájából — mint levelezőnk írja — ismeretlen tettes különféle ruhaneműt lopott el öt forint értékben. A tettest nyomozzák.

— Szerelmi dráma Egerben. Az egri Hungária szállóban véres szerelmi dráma folyt le. Szombaton éjjel pisztolydurranás ébresztette fel a lakókat, a kik a 3-ik számú szobába siettek, a honnan a durranás hallatszott és a kanapén egy Orondy nevű utast és annak fiatal csinos kísérőjét találták vérükben fetrengve. A szerelmes párt beszállították a kórházba, a hol valószínűleg mindketten meggyógyulnak, mert a sebestülés csak könnyű. A vizsgálat kiderítette, hogy Orondy óbudai kereskedő, a leány pedig esztergomi és azért akartak megválni az élettől, mert a leány szülei nem akartak beleegyezni a házasságba. Orondy kétszer lőtt kedvesére, magára pedig egyszer.

— Umberto király szójátéka. Azt a párbeszédet, a mely Calmette Gaston, a párizsi „Figaro” munkatársa és Umberto olasz király között letolyt, szöszörűn közli az említett újság. Ebben a párbeszédben különösen érdekes az a szójáték, a mit az olasz király a német császárra mondott:

— Vilmos császár — úgy mondá — már fiatal korában jött Olaszországba. Láttam őt felmőni és csakugyan nagy ember lett belőle.

— A kameruni bíró kegyetlensége. Egyik berlini lap majdnem híhetlen dolgokat ír Wehla kameruni bíró kegyetlenségéről, ki a bűnügyi vizsgálatok alkalmával addig ostromoztatja a vádlottakat, míg tettőket be nem vallják. Egy tolvajt, a ki éjszaka lopott, hat évi börtönre és a hónap minden szombatján tizenöt óra csapásra ítélte. Megtörtént az is, hogy a kegyetlen bíró a Bakokó-zseritülés alkalmával védtelen nőket lenyakaztatott, férfiakat pedig erdei fákhoz kötöztette, hová éhen haltak. Majdnem megszámlálhatatlan sok száma, kik a kegyetlen Wehlaú bíraskodása alatt a legkínosabb halállal multak k.

— **Falusi drámák.** T e m e s v á r i levelezőnk írja a következőket: Z s a b á l e z községben egy gazdag paraszt házában halotti torra gyűlt a falu népe; ott volt G r u n c z u Péter éjjeli őr és harangozó is, s elboroztatott éjjel utánig. Mikor elment, csak annyit mondott: „J o b b a n n a k , a k i m e g h a l t !” Ezzel a templom felé tartott, felment a toronyba s a harangkötélre felakasztotta magát. — I s b i s t y e községben V a j a n c z u Lázár parasztleány jegyben járt a bíró szép leányával, Mariuczával, de boldogságukat vérző szívvel nézte a völegény bátyja, Trifun, akit a leány pár hét előtt kikoszorózott volt. A szerencsétlen Trifun egy este jól leítatta öcsését s mikor már nem tudott magáról, éles zsebkésével elmetsette a nyakát, s a testén is több szurást ejtett, hogy rablógylilkosságot gyanúsítsanak. A h a t ó s á g k i d e r i t e t t e a s z ö r n y ű b ű n t e t t e t s f o g s á g b a v e t e t t e a g y i l k o s t.

— **Időjárás.** Az állandó szárazsággal szemben aggódva tekint a gazdaközönség az időjárás kedvezőbb fordulatára. A meteorologiai központi intézethez érkezett újabb adatok a következők: A szombati nap folyamán voltak kis esők, de azok többnyire az ország keleti részére szorítottak. Kolozsvár erős záport (29 mm.) jelent, zivatarral és jégesővel. Sürgönyző állomásaink közül a következők jelentenek még esőt: Ungvár 1, Szatmár 1, Nagyvárad 2, Orsova 5, Nagy-Szeben 10, Kolozsvár 29 és Csáktornya 2 millimétert. Tehát az ország tulnyomó részében szombaton sem volt eső. A hőmérséklet a déli órákban körülbelül 20-ra emelkedik és éjjel sem igen süllyedt 5—6° alá és így fagy nem volt. — Tegnap is száraz jellegű volt az időjárás. Állomásaink közül tegnapi csak Arvaváralja 3 mm. és Zágráb (1 mm.) jelent kevés esőt. A hőmérsékleten nincs változás; fagy nem volt sehol. A hétfői időjárás is többnyire derült, eső n i n c s e h o l , e helyett azonban az ország több vidékén, s így nálunk is A r a d o n Sirokko-szerű szél dúlfüggött, mely kedden délig még fokozódott. Talán ez az erős és tartós déli szél meghozza a rég várt esőt. Csak későn ne jöjjen!

— **Apró hírek.** T a p o l c z a f ő n Kis János odaváló lakos ittas állapotban egy kutba fulladt. — F e k e t e h e g y e n Pitlmayer Henrik korcsmárost a csendőrök, akiknek ellenszegült, szíven lötték. — F e l s ő - R á m ó c z o n nagy tűs pusztított, a melynek 48 ház esett áldozatul. A kár meghaladja az 50.000 frtot. — K e s z t h e l y e n Presits Jánosné szíven lötte magát s azonnal szörnyet halt. A fiatal asszonyt valószínűleg családi perpatvar hajította a halálba. — K o l o z s v á r t t a tanítóképezde új házában egy szoba a boltozattal együtt leszakadt. Egy asztalos, a ki a szobában dolgozott, súlyos sérüléseket szenvedett.

— **x — A Budapest-Terézvárosi takarékpénztár** lapunk mai számában közölt hirdetésére felhívjuk olvasóink figyelmét. Ez intézet, mely alig egy évi fennállása óta, a minden üzletágban elért fényes eredményeivel, bebizonyította életképességét, 12500 drb új részvény kibocsátása által alaptőkéjét 2,500,000 ftra emeli fel. E részvényeket, melyek kedvező feltételek mellett jegyezhetők, nem csak azért, mert arfolyamukban jelentékeny emelkedés is várható, mindenkinek a legmellegebben ajánlhatjuk.

SZÍNHÁZ, IRODALOM, MŰVESZET.

A színház műsora:

Április 18. (Szerda) Kis molnárné, operette.
Április 19. (Csütörtök) A bubos pacsirta, színmű. (Először.)

Bubos pacsirta.

Holnap csütörtökön kerül színházunkban előadásra Wildenbruch Ernő hírneves színműve. A darabban részt vesznek Dolly Emma, Lubrinz, Rónaszékiné, Gál, Tompa, Fenyvessy, Balassa.

Az előadásra jegyek kaphatók ma is a színházi pénztárnál.

Sudermann és Wildenbruch.

Ez a két név uralja ma Németország színpadjait. Sudermann volt a lángész, ki megteremtette hazájában a verismus iskoláját.

Wildenbruch a hűséges és nagytehetségű tanítvány, ki anélkül, hogy mesterének formáit utánozná, ügyes felfogással kikapta a reform lényegét, megtartván darabjaiban a modern élet hű fotografálását oktató és javító szándékkal.

Es itt tér el mesterétől, amennyiben az a felvett probléma megoldásánál nem ismer semmi megalkuvást, hanem rideg kegyetlenséggel kiengesztelődés nélkül — úgy fejezi be a drámát, mint maga az élet, mely legtöbbször hajszálnyi okkal a cél előtt kijátsza a legszámítóbó iró terveit. Wildenbruch nagyobb poeta Sudermannál. — Ő a osunyát — a szennyet is oly elfogadható alakban tárja elénk, hogy darabjának látásakor gyakran jutunk tévedésbe és azt hisszük, hogy a rég leltűnt romantikus iskola egyik naiv meséjén merengünk.

Csak ha elemezni kezdjük dolgait, áll előttünk a XIX-ik század speculativ embere, ki hatalmas lélekismeretével minden alakjában egy társadalmi kasztot, irányt festett.

E körülménynél a bubos pacsirta rendkívül érdekes feladatot nyújt a színészeknek mert az egyénért és művészetén kívül elő áll a másik, nem kevésbé fontos feladat: feltüntetni az egyének harcában a különböző kasztok felfogását — magáról a z i g a z s á g r ó l.

Gál Gyula.

Balassa jutalomjátéka.

— A becsület. —

(K. M.) Az elismerés szép megnyilatkozása volt a tegnapi esti előadás. Egy színészt tüntetett ki a színházba járó közönség, ki egy szezonon keresztül meg tudta tartani a megszerzett elismerést; egy színésznek adta oda az igaz elismerés koszorúját, ki méltán vivta ki azt.

Balassa Jenő, ki tegnap este jutalomjátékát tartotta mondhani kedvence volt a közönségnek. Tehetsége, hivatottsága van Balassának arra a pályára, melyen jelsül működik és ezt tegnap este újlag megmutatta, bebizonyította.

T r a s t nemes és hálás, de nem is nagy szerepét a jutalmazott Balassa szépen alakította.

Nyugodt, komoly volt megjelenése; higgadt és a becsület minden fázisán keresztül ment férfihoz illő a beszéde; férfias körszakkállal körített barnás arczsine szintén hozzájárult ahhoz, hogy úgy adja T r a s t o t , mint ahogy — merjük mondani — Suderman elképzelte.

Színreléptekor hatalmas tapssal, babér koszorúval s még egy oskorrall fogadta a közönség.

Az est oroszánrészét T o m p a Kálmán, jeles lyrai szerelmesünk vette ki. Elmondhatjuk, hogy a szezonban még nem volt olyan sikerült estje Tompának, mint a tegnapi.

Igen csodálkozunk, hogy T o m p á n a k , ki tegnap fényesen beigazolta tehetségét, nem osztottak előbb is ilyen, tudásához méltó szerepeket. A direkczió ezen viselkedése csak a közönséget érte, amennyiben megfosztotta őt attól, hogy T o m p á t többször láthassa, olyan szerepekben, mint a minő a tegnapi volt.

Harmadik felvonásbeli nagy jelenése után viharoként sügött a taps és ötször kellett a lámpák előtt megjelennie.

Az öreg H e i n r i c h e t szépen játszotta meg és helyes maszkkal Gál Gyula, hanem talán tulzásba is esett. T o l n a y n é nem az igazi felesége volt. Kisse érzelmesebben játszhatta volna.

Dolly Emma Almát nem számíthatja legsikerültebb alakításai közé. Voltak egyes

nagyon sikerült jelenési, hanem az általános sikerültséget nem tudta kivívni.

F e n y v e s s i és F o r i s s kitünően alakították az eszfalt betyárokat. Lubrinz és K a c z é r N i n a helyes játékkal és szép megjelenésükkel hatottak.

C s a t á r határozottan kellemetlen volt míg S z e n d r e y ügyes K u r t .

A ház, mely majdnem egészen megtelt, egy jól eltöltött est tudatával térhetett haza.

E előadás vége háromnegyed 11-kor.

* **A legszebb kupléja a magyarnak.** Hogy elköltözött körünkbe, az, ki nek istenített nevét a gyermek az első „anya” „apa” szóval egyszerre tanulta megszólaltak írónk, költőink s a fájdalom a dalban enyhült.

A b r á n y i Emil legújabb egy strófás költeményét, mely ezután legszebb kupléja lesz a magyarnak itt adjuk:

Imádságunk: Isten áld meg a magyart!
Nyujts feléje, nyujts feléje védő kart,
S imádságunk, melytől vértünk is hevül
Így szól, hogy: Hasádnak rendületlenül...

Nagyidőktől ránk maradt még egy nóta,
Viszhangozik tőle a bérez, a róma,
Minden magyar buba borult asivének
Szent imádság lesz örökre az ének:
— Kossuth Lajos artizente...

Egy kis dalba fűzve a magyar legszebb három dala! Hiába, csak költő agyában fogantatik meg az ilyen gondolat. — A kis költemény kupléal szolgál a Próbaházasságban.

TÁVIRATOK.

A szabadelvű párt értekezlete.

Budapest, ápril. 17. (Saj. tud. táv.) Az országgyűlési szabadelvű párt ma este 7 órakor értekezletet tartott, melyen a Romániával kötött kereskedelmi szerződést és a mezőgazdaság és a mezőrendésről szóló törvényjavaslaton a főrendiház által elhatározott módosításokat tárgyalta és fogadta el.

Helfi utazása.

Budapest, április 17. (Saj. tud. táv.) Nemely lapok ama hírére vonatkozólag, mintha Helfy Ignácz képviselő legközelebb Nápolyba szándékoznék utazni Kossuth fiainak látogatására, a képviselő ur felkért annak kijelentésére, hogy e hír teljesen alaptalan.

Szilágyi Etele dr. temetése.

Kolozsvár, április 17. (Saj. tud. táv.) Szilágyi a reggeli vonattal ideérkezett, de miután gyengélkedik, a szállodában ágyban maradt. — Később Albach polgármester, Csily Viktor, Berczelly táblai elnök tettek nála részvétlátogatást, ezután egyenkint bemutatták a bírakat. Öccse holttesténél kora délelőtt egy óra hosszat időzött. A temetés még nincs megállapítva, valószínűleg holnap lesz. Az egyetem orvosi kara külön gyászjelentést adott ki s az egyetem a gyászlobogót kitűzte.

Egy község lángokban.

Szeged, április 17. (Saj. tud. távirata.) A tüzoltóságot ma külön vonaton átküldték a lángokban álló Oroszlámosra hol az erős szél által táplált tüzvész az egész községet végpusztulással fenyegeti.

Arczkép leleplezés.

Szolnok, április 17. (Saját tud. táv.) Az új igazságügyi palotában ünnepélyesen elhelyezték a Szilágyi Dezsőt magyar díszben feltüntető és László Fülöp által festett arczképet. Május 23-án Szilágyi jelenlétében lesz az ünnepélyes leleplezés.

Rudolf névnapjának évfordulóján.

Bécs, április 17. (Saját tud. táv.) Ma reggel Rudolf névnapja évfordulóján leánykaja Erzsébet főhercegnő koszorút tett sírjára, a szalagon ezen felirással: »Erzsébetedtől.«

Hetvénezer röprát.

Prága, április 17. (Saját tud. táv.) A külvárosokban a rendőrség és zsidóság ellen lázitanak. A vasutnál 70,000 röprátot, melyek a munkásokat lázították, lefoglaltak.

Óriási tüzek.

Reichenau, április 17. (Saját tud. táv.) Adler-Kosteletzban 30 ház leégett, minek folytán 300 ember lett hajléktalanná, két ember a tűzbe halt.

Magyar-Hradisch, ápr. 17. (Saj. tud. távirata.) Az óriási tűzvész folytán 18 lakház, köztük az iskola, fogadó, kolostor és a templom leégett. Komarat pénzügyi főtanácsos meneküléskor kiugrott az ablakon és szörnyen halt.

Váltohamisító bankigazgató.

Velence, április 17. (Saj. tud. táv.) Ferrai lovag bankigazgatót, váltó hamisításért elfogták. A hamisított váltók értéke 100,000 lírán fölül van.

A játék szenvedély áldozata.

Montecarlo, április 17. (Saj. tud. táv.) Ransfried angol a játéknál összeveszve Henry amerikaival, ezt pisztolypárbajban lelőtte. Henry sebe halálos.

Lefegyverzés.

Páris, április 17. (Saját tud. táv.) Feltűnő távirat érkezett Pétervárról. E szerint a mostani uralkodó találkozások a lefegyverzés céljából történtek. Ferencz József, Umberto és Vilmos ebben megállapodtak és elhatározták, hogy előterjesztik az ügyet a csárnak, hogy Pétervárt tartsanak lefegyverzési konferenciát. Hir szerint a csár elutasító választ adott.

Békeünnep.

Páris, április 17. (Saj. tud. táv.) A Páris lapnak jelentik Berlinből: Vilmos császár 1896. május 10-ére, mint az emlékezetes 1871. május 10-nek 25-ik évfordulóján nagy békeünnepet tervezett, melynek központja Berlin lett volna. — Caprivi figyelmeztette a császárt, hogy ez Franciaország provokálását jelentené, a miért a császár tervét módosította s az ünnepélyt, bár kisebb méretekben, Frankfurtban tartják meg, ahol Vilmos emlékszobrát leleplezik.

Högörgeteg.

Konstantinápoly, április 17. (Saj. tud. táv.) A váni vilajetben nagy hótömeg zúdult le a hegyről, mely Chojaiden faluban nyolcz házat eltemetett. Eddig husz holtat huztak ki a házromok alól.

A szultán adománya.

Konstantinápoly, április 17. (Saj. tud. táv.) A bajram ünnepély alkalmával a szultán magánpénztárából 300 lírát adományozott az adósok börtönében sanyalódó több egyén szabadonbocsátására. A kiváltott adósoknak szabadon bocsátásuk előtt ebédet adtak, még pedig a keresztényeknek délben, a mohammedanusoknak este.

Elhalasztott hadgyakorlatok.

Pétervár, április 17. (Saj. tud. táv.) A hadügyminiszterium elhatározta, hogy a krasznoje-seloi nagy hadgyakorlatokat ez idén nem fogja megtartani.

KÖZGAZDASÁG.

Az alföldi agrár-szocializmus.

Emlékezetünkben vannak még azok a mozgalmak, melyek az Alföld mezőgazdasági munkásai között három év előtt véres összeütközésekre is vezettek. A kormány külön biztost küldött ki a munkásmozgalmak elfojtására, s az azt előidéző okok elhárítására; ugylátzik azonban ennek vajmi kevés a sikere, legalább a helyi viszonyokkal ismerős körökben ez a meggyőződés kezd gyökeret verni, mint az alábbi jelentés igazolja.

Ma legveszélyesebb az, hogy az alföldi, s kivált az orosházi tanyák el vannak árasztva szociális lázító tartalmu nyomtatványokkal, a munkások sűrűn tartanak összejöveteleket, és állandóan szervezkednek.

A szervezés középpontja Hódmező-Vásárhely, hol a szocialisták vezére T. Kovács Mihály kiérdemestült osendőr, egy határozott szocialista és a legnagyobb mértékben fanatikus. Ez az ember állandóan a tanyákat bujja, szerteszét hintve a maszlagot tanaiban. Hogy az orosházi szocialisták is eljöjjenek adjanak magukról, nemrégiben névtelen levélben, mely alá „szocialisták nagybizottsága” volt írva, — azt jelentik be Bodoky Zoltán dr. orosházi főszolgabíróknak, hogy Vadkerti Istvánt, a temetkezési egyesület elnökét, kinek nagy része van abban, hogy a szegény nép befizetett temetkezési járuléka odaveszett, fölkoncolják, ezenkívül Orosházát legközelebb felgyújtják. A levél maga ugyan nem érdemel különös figyelmet, azonban a hatóság mégis nyomozza küldőit.

Sokkal figyelemre méltóbb ennél a levélnél az, a mi nemrégiben Csaba város közgyűlési termében történt, hol az elnöki székéből hiteles forrás szerint Maczák L. György bíró jelentette, hogy a minap a munkánszabványgyűlésére kijelölt téren, a városi kocsis elhajtattván, a munkások fenyegető állást foglaltak és téglákkal akarták megkövezni. Az ok, a miért ezt tették, egész új szocialista tan: Nevezetesen a város a főtéren levő munkásbörzének alispáni rendeletre más helyen jelölt ki helyet, a népkorcsmából pedig jövedelmezőbb kávéházi helyiséget alakított át. Most a nép azzal izgat, hogy csak azért kergették el a népet régi helyéről, hogy az uraknak szép „korcsmájuk legyen. A község kénytelen lesz egy új népkorcsmát építeni.

Végre, hogy a szocializmus nem csak Békésmegyére van izolálva, bizonyítja az, hogy Lelen a csanádi püspökségi uradalomban ambulans módon terjesztik a szociális tanokat makói apostolok s a minap is a osendőrök nagy mennyiségű lázító nyomtatványt kobozott el. Hieronymi belügyminiszter pedig újból megtagadta az orosházi olvasó népkör alapszabályainak jóváhagyását éppen szociális színezete miatt. Nagy baj az is, hogy a harmadévi zendülés elfojtására rendelt katonai karhatalom költségét a miniszter a községekre róta s így a pótdót felszoktatta, ez még újabb tápot ad a szocialisták izgatásai által amugy is felszított lángnak.

— Uj dijszabás a szlavonai vasuton. A magyar királyi államvasutak igazgatósága arról értesíti lapunkat, hogy a szlavonai helyi érdekű vasuton folyó évi május hó 1-től új személy- és podgyász-dijszabás lép életbe. Ezen új dijszabás a magyar királyi államvasutak budapesti nemű szakosztályában (Csengery-utca 33. sz.) 10 krajozárért megszereshető.

— Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok. 1894. évi április hó 16. Hízott sertésárak: I. Magyar első rendű: 1. Öreg nehéz (páronként 400 kg-ron felüli súlyban) 46.—47. krig. Öreg közép (páronként 300—400 kilogramm súlyban) 46.—47.— krig. Fialat nehéz (pkint 320 kg-ron felüli súlyban) 48.—49. krig. Fialat közép (pkint 251—320 kg-ron súlyban) 48.—49. krig. Fialat könnyű (pkint 250 kg-ron terjedő súlyban) 47.—48. krig. II. Magyar szedett: 1. Nehéz (páronként 280 kg-ron felüli súlyban) 46.—47. krig. — Közép (pkint 220—280 kg-ron súlyban) 46.—47. krig. — Könnyű (pkint 220 kg-ron terjedő súlyban) 47.—48. krig. — Szerbiai: Nehéz (pkint 260 kg-ron felüli súlyban) 47.—48. krig. Közép (páronként 220—260 kg-ron súlyban) 47.—48. krig. — Könnyű (páronként 220 krig terjedő súlyban) 46.—47. krig. — Sertésleltetés a.m. 1894. április hó 13-án volt készlet 165,678 darab. 1894. április hó 15-én felhajtattott: 4619 drb. 1894. április 14-én elszállított: 4341 drb. 1894. április 16-án maradt készletben 165,957 drb. — A hízott sertésüzletirányzata: lanyha.

Szeszület.

— Április 17. —

Mai jegyzéseink: Készáru nagyban nyers szesz 53.75, szeszben 54.— hordó nélkül, per 100 liter % beletérve 80. frt fogyasztási adó.

Budapesti gabnatőzsde

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, április 17. d. u. 5 óra.

Gabona	Állapot	Irányzat	100 kilogramm frt
Buza	bánási	osend.	7.45—7.90
	tiszavidéki	„	7.50—7.90
	pestvidéki	„	7.45—7.90
	fehérmezei	„	7.45—7.90
	bácskai	„	7.55—7.95
észak-magyarországi	„	—	
Rozs	—	lanyha	5.75—5.90
Árpa	takarmány	osend.	5.95—6.30
	égetni való	„	6.55—7.40
	sörfőzdei	„	7.90—9.—
Zab	—	szilárd	7.—7.50
Tengeri	bánási	szilárd	5.—5.10
	másnemű	„	5.—5.10
Kaposzta-repoze	—	lanyha	—
Köles	—	osend.	4.—4.40
Szentgyörgyi búzaféle	Buza	tavasza	lanyha 7.64—7.66
	—	junius 1894	„ 7.42—7.44
	—	ősze	„ —
	Tengeri	május-junius 1894	lanyha 5.05—5.07
	—	szep-október 1893	„ 5.28—5.30
Zab	Budapest sz. tavasza	lanyha	6.10—6.12
	Budapest sz. ősze	„	7.34—7.36
Kaposzta-repoze	—	aug-szeptember 1893	lanyha 12.05—12.10

Aradvárosi

Evadberlet
173. szám.

színház.

Havibérlet
13. szám.

Szerdán, 1894. évi április hó 18-án:

A kis molnárné.

Eredeti operette 3 felvonásban. Scribe „Giralduja” után írta: Radó Antal. Zenéjét szerző: Sztojánovits Jenő.

SZEMÉLYEK:

A fejedelem	—	Sugár A.
A fejedelemné	—	Pajor A.
Bicsky András	—	Forrás P.
Oláh Péter	—	Sólyom.
Gerster Flórián	—	Rénasszéki.
Celesta	—	Reviczki E.
Testőrkapitány	—	Czakó V.

Kezdeté 7^{1/2} órakor.

Felölös szerkesztő: Vass Géza, távollétében a szerkesztésért felelős: ifj. Gily Ede.

Dr. Mátké

cs. és kir. udvari fogorvos tanítványa

PAP LAJOS

vidéki körutjából visszatérve, működését Szabadságtér 14. szám alatti műtermében tovább folytatja.

Található d. e. 11-től 1 óráig.

Budapest Terézvárosi takarékpénztár részvénytársaság Budapesten.

A Budapest Terézvárosi takarékpénztár részvénytársaság

folyó hó 11-én tartott rendkívüli közgyűlésének határozata értelmében **minden felpénz nélkül**, 100 forintos árfolyam, 5% folyó kamat és 2 forintnyi költség-fizetés mellett kibocsátandó

12,500 darab részvényre

bejelentéseket **mától fogva f. hó 30-áig** elfogad

az Aradmegyei takarékpénztár,

a hol az aláírás feltételeit illetőleg tüzetes felvilágosítás szerzhető.

Budapest Terézvárosi takarékpénztár részvénytársaság igazgatósága,

Női kalapok

a legnagyobb választékban, mint még soha eddig;
legújabb facon, legpompásabb kiállítás, legolcsóbb árak.

Szalmakalapok

olcsó áron tisztítatnak, festetnek és átalakítatnak

GRUBER E.

414. 1-6.

női divatárusnő üzletében

Szabadság-tér, színház-épület. (Mezzanin), Arad, a 18 vértanu szoborral szemben.

6683/1894

Hirdetmény.

A nagyméltóságú földművelésügyi m. kir. ministerium 2777/1894 sz. rendeleténél fogva ezennel közhírré teszszük, hogy a szőlőbirtokosok és szőlőművelőknek a szőlőoltásokban való gyakorlati ügyesség és jártasság elsajátítása céljából való oktatása főleg pedig a baraczkai

telepen gyakorlatban lévő Richter-féle, a nagyban való oltvány készítésénél a legcélszerűbbnek bizonyult eljárás ismeretének terjesztése végett a gyakorlati tanfolyam a **ménesi vinczeleriskola igazgatósága** által tartatni fog.

A tanfolyam idejét a nevezett igazgatóság fogja a közönségnek tudomására hozni.

Arad, 1894. április 7-én.

A városi tanács.

Utazó és kézi kofferek.

Kilényi C. és Társa

Arad Andrassy-tér 20. (Aréna épület.)

Van szerencsénk a mélyen tisztelt közönségnek valamint nagyrabecsült vevőinknek b. figyelmébe ajánlani a

tavaszi idényre

megérkezett és nagyválasztéku újdonságainkat a következő cikkek közül: m. szövetek, cretonok, vatyok, francia batizatok, szatnók, delalek, valamint a legjobb gyártmányú vásznak, chiffonok, canavászok, calvat és asztalneműkben, nemkülönben kitűnő minőségű nemez és szalmakalapok, legjobb divatu nap- és esőernyők, czérmaszelyem keztyűk, harisnyák és nyakkendőkben. Midőn az eddig irányunkban tanúsított b. pártfogásáért köszönetet mondunk, kérjük ezt a jövőben is fontartani, miért is mint eddig úgy továbbra is szolid és pontos kiszolgálást biztosítunk teljes tisztelettel

Kilényi C. és Társa
a „kék golyó“-hoz.

P A P L A N O K.

Olcsobb mint bárhol!

Olcsobb mint bárhol!

Hirdetmény.

Ezennel tudomására hozatik, hogy részvényeink 2-ik számu szelvényei **f. évi május hó 1-től** kezdve **o. é. 12 forinttal** a következő helyeken fognak beváltatni:

Aradon: Az arad-csanádi gazdasági takarékpénztárnál.

Budapesten: A magyar ipar és kereskedelmi bank részvénytársaságnál.

Bécsben: Schoeller & Co. bankháznál.

Arad, 1894. ápril 16-án.

Weitzer János,

gép-, waggongyár és vasöntöde részvény-társaság igazgatósága.

Makó város polgármesteri hivatalától.

4910/1894.

412. 1-2

Pályázat.

Folyó évi február hó 22-én közzétett és márczius 11-én lejárt pályázati hirdetésre benyújtott tervek és költségvetések egyike sem lévén megfelelő a hirdetésben felsorolt követelményeknek, -- a következő új pályázat hirdettetik:

Makón, a Széchenyi-téren épült **ártyi kút**-vizének a fur-lyuktól 5 méterre való elvezetésére -- 5 méter belvilágu lépcsőzetes körmedence méz-köböl nyolcz szögletes alakban faragva, -- ennek csatornája (pinczéje) a fölösleges viznek levezetésére szükséges 55 méternyi hosszn földalatti megfelelő méretű csatorna, -- mely a már létező csatornában találná folytatását -- építésére, nemkülönben a medenczéből kiemelkedő és méz-köböl készitendő profilrozott oszlopra egy alkalmas és csinos teljesen bronzalak felállítására vállalkozni szándékozó a városi mérnöki hivatalban levő vázrajz és ennek leírása alapján adja be a megfelelő mintával, ennek leírásával és költségvetésével ellátott ajánlatát.

Csak az összes anyagra, munkálatra és kivitelére s mindezek a helyszínen, Makón való átadása esetén fogadtatik el az ajánlat **f. évi május hó 1-ig** bezárólag, -- a vízvezető csatornák és pincze portlandi czementmészbe rakott vastéglából készitendők.

Különösen kiteendő, hogy a kített vállalat mikor kezdetik meg és mennyi idő alatt fejeztetik be.

Makó, 1894. évi április hó 14-én.

Major Miklós,
polgármester.

7452 | 894.

1-3

Hirdetés.

A nagymélt. m. kir. belügyminiszter ur 28951 | 894. sz. a. kelt rendelete nyomán ezen-
nel közhírré tétetik, hogy Arad sz. kir. város-
területén lakó mindazon orvosok, kik Buda-
pesten a f. évi május 1-én kezdetét veendő
heti bakteriologiai tanfolyam saját költségükön
részt venni akarnak, f. é. ápril hó 25-ik nap-
jáig a városi tisztviselői hivatalnál jelentkez-
zenek, hogy neveiket felterjeszteni lehessen.
Arad, 1894. évi április hó 17.

A városi tanács.

Kitünő, jó minőségű
román és műportland
CZEMENTET

szállít jótállás mellett
az aradi és csanádi egyesült vasutak cement-
és agyagáru-gyára.

319 11—

Pályázati hirdetmény.

Arad szab. kir. város közönsége ezennel pályázatot hirdet: világítási és erőátviteli célokra szolgáló **központi villamos-telepnek** s az ehhez tartozó vezetéki hálózatnak és berendezéseknek Aradvárosában való létesítése és üzemben tartása iránt. — A pályázati ajánlatok 1894. július 1-ének d. e. 12 órájáig Arad sz. kir. város polgármesteri hivatalához nyújtan-dók be.

Minden ajánlathoz bánompénzül készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban 5000 (ötezer) forint csatolandó, vagy azok benyújtásával egyidejűleg a város pénztáránál letétbe helyezendő. — A pályázati feltételeket, melyeket minden pályázónak ismernie és el kell fogadnia: a polgármesteri hivatal a hozzá intézett megkeresésre a pályázni kívánóknak kiszolgáltatja, illetőleg postán megküldi.

Aradon, 1894. márczius 24-én.

Salacz Gyula,
kir. tanácsos, polgármester.

M. kir. államvasutak. Üzletvezetőség Arad.

8100/L. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak szolnoki osztálymérnökségénél egy irodaszolgái állás üresedett meg, melylyel 210 frt azaz kétszáz-tíz forint évi fizetés, 60 frt lakhér és szolgálati ruházat élvezete van egybekötve.

A polgári alkalmazásra jogosító hadügyi vagy honvédelmi miniszteri igazolvánnyal ellátott kiszolgált katonai altisztek az ily állások betöltésénél elsőbbséggel bírván, felhívjuk azon altiszteket, kik az 1873. évi II. törvény-cikk értelmében jogosultsággal bírnak és pályázni óhajtanak, hogy említett igazolvánnyal felszerelt folyamódványukat, melyben a vasuti szolgálatra képesítő, 35 évet meg nem haladó koron, ép- és egészséges testszerkezeten kívül a magyar nyelv szóval és írásban, a számolás elemeiben való jártasság, valamint a magyar honpolgárság kellően igazolandó, következő ozim alatt: „A magyar kir. államvasutak üzletvezetőségének Aradon” legkésőbb f. é. május 15-ig terjesztsek be, mint-hogy az ezen napon túl beérkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Arad, 1894. ápril hó 6.

Az üzletvezetőség.

54/1894.

204.

Pályázati hirdetmény.

Az Arad sz. kir. város kezelése alatt álló Hertschka Mór ösztöndíj alapítványból az aradi főreáliskola tanulóira nézve két hely betöltendő lévén, azokra ezennel pályázat nyitattik.

A pályázónak igazolni kell:

- ahogy az aradi főreáliskolában tanul,
- ahogy a tantárgyaknak legalább feléből a legjobb, másik feléből pedig a legjobbat követő osztállyal bir,
- ahogy aradvárosi vagy aradmegyei lakos fia.

Ezen feltételek mellett elsőbbséggel bírnak:

1. a szegénységüket hatósági bizonyítvánnyal igazoló aradvárosi szülőtlén árvák,
2. az aradvárosi szegény örvégyek fiai,
3. az aradmegyei szegény szülőtlén árvák,
4. ezen vármegyei szegény örvégyek fiai,
5. az aradvárosi szegény tanulók.

Ha családi viszonyaira nézve az 1-5 pontok szerint minősített pályázó nem jelentkeznek, a többi pályázó közül a legkitünőbb tanuló fog az ösztöndíj vagyon és vallásra való tekintet nélkül adományoztatni.

Az ösztöndíj 10,000 frt tőke kamatainak egy-egy hatodából áll, amely 1893. évi szeptember hó 1-től kezdődőleg mindenkor a tanév befejezte után fizetettik ki.

A pályázati kérvények Arad sz. kir. város polgármesterénél 1894. évi április hó 30. napjáig nyújtan-dók be.

Arad, 1894. márczius hó 1.

Salacz Gyula
Kir. tanácsos polgármester.

Gyors és biztos segítség gyomor bajok és azok következményei ellen.

Az egészség fenntartására, az életnedvek s ennek folytán a vérnek tisztítására és tiszta állapotban való fenntartására és a jó emésztés elősegítésére a legjobb s leghathatósabb szer a már is mindenütt ismeretes és kedvelt 147. 5-12.

ÉLETBALZSAM dr. ROSA-tól.

Ezen életbalzsam a legjobb s leggyógyhatóssabb gyógyfüvekből a leggondosabban van készítve s különösen minden emésztési bajok: gyomorgörcs, étvágyhiány, savanyus felbőgés, vértolulás, aranyeres bajok stb. stb. ellen teljesen hathatósnak bizonyul. — Ily kitünő hatásai következtében ezen életbalzsam egy bebizonyult, megbízható háziszserévé lett a népnek. **Ára egy nagy üveggel 1 frt, kis üveggel 50 kr. Elismerő iratok ezrei bárkinek betekintés végett rendelkezésre állanak.**

Védjegy

Óvás! Hamisítások elkerülése végett mindenkit figyelmeztetek, — hogy az egyedül általam az eredeti utasítás szerint készített „Dr. Rosa-fele életbalzsam” minden üvegcséje kék burokba van csomagolva, melynek hosszoldalain „Dr. ROSA életbalzsama „fekete sashoz” címzett gyógyszer-tárból, FRAGNER B. Prága, 205—III.” magyar, német, cseh és francia nyelven olvasható, széles felein pedig az ide nyomott védjegy látható.

Dr. Rosa életbalzsama valódián kapható csak a készítő

FRAGNER B.

főraktárában gyógyszer-tár a „fekete sashoz” Prágában, 205—III. és Budapesten: Török József ur gyógyszerésznél, Király-utca 12. sz., Budai Emil ur városi gyógyszer-tárában a város-ház-téren.

Az osztrák-magyar monarchia minden nagyobb gyógyszer-tárában van raktár ezen életbalzsamból.

Ugyanott kapható: „prágai általános házikenőcs”,

több ezer hálanyilatkozattal elismert **biztos gyógyszer** mindenféle gyuladások, sebek és genyedések ellen. Ezen kenőcs biztos eredménnyel használható a női emlő gyuladásánál, a tej tespedésénél s az emlő megkeményedésénél szüléskor, kelevénynél, vérdaganatoknál, genyes fakadékoknál, pokolvárnál, körömgöyknél, az ugynevezett körömféregnél, elkeményedéseknél, felpuffadásoknál, mirigydaganatoknál, zsirdaganatoknál, érzéketlen tagoknál stb. Minden gyuladást, daganatot, elkeményedést, felpuffadást a legrovidebb idő alatt eltávolít; s a hol már genyedés mutatkozik, ott a daganatot legrovidebb idő alatt fájdalom nélkül felszívja, kiéretti és kigyógyítja.

Kapható 25 és 30 kros szelenczékben.

Óvás! Miután a prágai általános házikenőcsöt sokszor utánozzák, mindenkit figyelmeztetek, hogy ez eredeti utasítás szerint csak nálam lesz készítve, s csak akkor valódi, ha a sárga ércszelencze, melybe töltetik, vörös használati utasításokba (melyek 9 nyelven nyomvák) és kék kartonba, — melyen az ide nyomott védjegy lát-

ható — burkolva van.

HALLÁSI BALZSAM, a legbizonyultabb számtalan próbatét által legbiztosabbnak elismert szer a nehézhallás kigyógyítására s az egészen elvesztett hallási tehetség visszanyerésére. — **Egy üveg ára 1 frt.**

Kapható: Török József budapesti gyógyszerész különlegességi főraktárának aradi fiokjában.

RING LAJOS,

„Angyalhoz” címzett gyógyszer-tárában, Aradon, Asztalos Sándor-utca 1. sz.